

© Шінкарук-Диковицька М.М., Побережна Г.М., Федик Т.В., Ковальчук Л.О.

УДК: 616.31-053.82:378.14/.6

Шінкарук-Диковицька М.М., Побережна Г.М., Федик Т.В., Ковальчук Л.О.

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ТА ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

Резюме. *Базуючись на даних наукових публікацій, у статті проаналізовані поняття "компетентність", "професійна компетентність", "педагогічна компетентність", визначено сутність понять "компетентісний підхід", "компетенція". Розглянуті основні ключові та базові компетенції, які повинні набути випускники вищих медичних учбових закладів. Зазначена актуальність і необхідність впровадження компетентісного підходу в роботі вищих навчальних медичних закладів.*

Ключові слова: *компетентісний підхід, компетентність, загальна компетентність, професійна компетентність, педагогічна компетентність, безперервна медична освіта.*

Останніми десятиліттями спостерігається тенденція до пов'язування людьми свого професійного становлення і росту з вищою освітою. Вища освіта та її якість все частіше розглядається, як необхідна умова успішності та досягнення бажаного рівня життя як окремої особи, так і позитивного розвитку загалом, як один із чинників прогресу економіки і суспільства [20].

До сьогоденних потенційних працівників ринок праці ставить все більш конкретні вимоги, стає більш специфічним, змушує підкріпляти вищу освіту додатковою освітою, яка має спрямування на поглиблення або спеціалізацію знань та вмінь [9, 12]. На сучасному етапі суспільного розвитку потрібні високодосвідчені, здатні до саморозвитку, прийняття відповідальних, нестандартних рішень, прогнозування їх наслідків фахівці, які мають на меті високі кінцеві результати. Розвиток відповідних якостей та навичок у молодих спеціалістів - це першочергова задача вищих навчальних закладів, оскільки в умовах зростаючої конкуренції питання конкурентоспроможності випускників на ринку праці та спроможності вищого навчального закладу сприяти їх професійній кар'єрі набуває першочергового значення [1, 12].

Якість підготовки випускника медичного вузу залежить від багатьох чинників: професіоналізму викладачів, мотивації навчання, мотивації педагогічної праці, методичного забезпечення учбового процесу, сучасних технологій навчання, системи контролю знань, організації учбово-дослідницької роботи студентів як невід'ємної частини освітнього процесу, індивідуальних завдань і наукових проектів з елементами досліджень, участі у модернізації учбово-лабораторної бази медичного університету [20]. Першочерговим напрямком модернізації системи медичної освіти стає підвищення якості підготовки медичних кадрів, а також підвищення професійного рівня викладачів, розвитку їх професійної компетентності в умовах вищого навчального закладу відповідно до вимог, цілей і завдань національної освіти як складової європейського освітнього простору [4].

Нині актуальним у сфері вищої освіти є компетентісний підхід, який спрямований на перехід від теоретичних знань до фахової компетентності [1, 4]. Для впро-

вадження даного підходу у навчальний процес вищої медичної школи важливими є обізнаність та вміння педагогічних працівників бути професійно та педагогічно компетентними. Одне з пріоритетних завдань вищої освіти є формування ключових компетенцій, які необхідні для будь-якої професійної діяльності.

Метою даної статті є розглянути ключові компетенції в підготовці студентів-медиків та науково-педагогічних працівників вищих медичних навчальних закладів та факультетів у руслі запровадження нових стандартів вищої освіти на засадах компетентісного підходу.

Проблеми формування професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі навчання у вищих навчальних закладах вивчали наступні вчені: В. Баркасі, І. Бондаренко, І. Босак, М. Левківський, Л. Карпова, А. Маркова, Л. Петровська, О. Пометун. Компетентісний підхід у системі освіти є предметом наукового дослідження І. Драча, П. Бачинського, Н. Бібік, Н. Дворнікової, О. Овчарук та інших. Зазначені автори приходять до висновку, що нові стандарти вищої медичної освіти базуються на компетентісному підході і поділяють філософію визначення вимог до фахівця, закладених в основу Болонського процесу та в міжнародному проекті Європейської Комісії "Гармонія освітянських структур в Європі"

Зміст поняття "компетентність" у словнику іншомовних слів [від лат. (competentis) - належний, відповідний] трактується, як проінформованість, обізнаність, авторитетність [18]. У словнику "Професійна освіта" - компетентність визначена, як сукупність знань й умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: вміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію [15].

Компетенція (лат. Competentia, від competente - взаємопрагну, відповідаю, підходжу) - коло повноважень якої-небудь організації, установи, особи; коло питань, в яких дана особа має певні повноваження, знання та досвід [2; 4; 18].

Компетентним [від лат. Competens (competentis)] - відповідний, здібний] називають того, хто має ґрунтовні знання в певній галузі (тямущий), або того, хто має певні

повноваження(повновладний) [18].

Компетенція відповідно до Європейського контексту включає в себе знання і розуміння (теоретичні знання академічної області, здатність знати і розуміти), знання як діяти (практичне й оперативне застосування знань до конкретних ситуацій), знання як бути (цінності як невід'ємна частина способу сприйняття й життя з іншими в соціальному контексті) [17].

Загально визаним є поділ компетенцій на загальні та професійні (спеціальні) [16, 20]. Загальні компетенції - універсальні компетенції, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку. Загальні компетенції - компетенції, які необхідні для успішної діяльності як у професійній, так і позапрофесійній сферах, наприклад, вміння працювати з літературою, використовувати інформаційні джерела, володіти культурою спілкування, мати ораторські здібності.

Професійні або спеціальні компетенції - це ті, які необхідні для здійснення професійної діяльності і поділяються на діяльнісні компетенції (підготувати і провести практичне заняття із конкретної теми, зібрати скарги пацієнта, анамнез хвороби та анамнез життя пацієнта, надати йому невідкладну допомогу) та особистісні компетенції (особистісні якості, наприклад: милосердя, доброчинність, розрада пацієнта, толерантність, відповідальність до обраної професії, тощо) [4].

За Б. С. Гершунським - категорія "*професійна компетентність*" визначається рівнем власне професійної освіти, досвідом та індивідуальними здібностями людини, її мотивованими прагненнями до безперервної самоосвіти та самовдосконалення, творчим і відповідальним ставленням до справи [5].

А. К. Маркова розглядає компетентність як володіння людиною здатністю й умінням виконувати певні трудові функції [13], і у своїх дослідженнях виділяє такі види професійної компетентності: спеціальна компетентність - володіння власне професійною діяльністю на достатньо високому рівні, здатність проектувати свій подальший професійний розвиток; соціальна компетентність - володіння спільною (груповою, кооперативною) професійною діяльністю, співпрацею, а також прийнятими в певній професії прийомами професійного спілкування; соціальна - відповідальність за результати своєї професійної діяльності; особиста компетентність - володіння прийомами особистісного самовираження й саморозвитку, засобами протистояння професійним деформаціям особистості; індивідуальна компетентність - володіння прийомами саморегуляції розвитку індивідуальності в рамках професії, готовність до професійного зростання, здатність до індивідуального самозбереження, невідкладність професійному стиранню, вміння організувати раціонально свою працю [4, 13]. Як зазначає А.К. Маркова [13] сформованість вищезазначених компетентностей у викладача вищої професійної шко-

ли свідчить про становлення його, як фахівця й особистості, про самодостатність, "зрілість людини в професійній діяльності".

С. Бухальська [4] визначає наступні складові професійної компетентності викладача та випускника вищого навчального закладу, які є інваріантними для будь-якого фахівця:

1. *Громадянська компетентність* - це обізнаність у питаннях сучасного суспільно-політичного життя, власні погляди та позиція щодо політичних, економічних, соціальних проблем, дотримання громадянських обов'язків у межах державних інституцій, здатність до активного, відповідального та ефективного виконання громадянських прав та обов'язків задля розвитку демократичного суспільства, патріотизм.

2. *Загальнокультурна компетентність* - це здатність дотримуватись загально визначених життєвих цінностей, що визначається духовно-ціннісними орієнтирами особистості, її гуманістичним світоглядом, моральними та етичними принципами; вміння шанувати та оберігати найважливіші досягнення національної та світової культури; глибоке знання рідної та іноземних мов.

3. *Функціональна (діяльнісна) компетентність* - це вміння застосувати раніше набуті знання у навчанні, професійній діяльності та житті загалом. Здатність адаптуватись до стрімких технологічних змін, зростаючих потоків інформації, розуміння необхідності професійної мобільності, використання джерел інформації, комп'ютерні навички та здібності інформаційного управління. Планування, контроль та самооцінка професійної діяльності.

4. *Мотиваційна компетентність* - це накреслення власних цілей, проектування, професійне навчання, вміння досягнути успіху в житті, самореалізація, самоствердження.

5. *Педагогічна компетентність* поєднує теоретичну і практичну готовність викладача до здійснення ним педагогічної діяльності та є проявом найвищої форми майстерності та особистим надбанням.

Основними елементами професійно-педагогічної компетентності за Н.В. Кузьміною є [11]:

1. *Спеціальна компетентність* - наявність глибоких знань із дисципліни, що викладається, набута кваліфікація, досвід роботи.

2. *Методична компетентність* - формування знань, умінь, навичок, володіння різними методами навчання.

3. *Психолого-педагогічна компетентність* - володіння педагогічною діагностикою, знання вікової психології, психології міжособистісного і педагогічного спілкування.

4. *Диференційно-психологічна компетентність* - у сфері мотивів, здібностей, спрямованості тих, хто навчається, вміння виявляти особистісні особливості, визначати і враховувати емоційний стан людей, уміння грамотно будувати взаємовідносини.

5. *Аутопсихологічна компетентність* - уміння усвідомлювати рівень власної діяльності, своїх здібностей,

уміння бачити причини недоліків у своїй роботі, прагнення до самовдосконалення.

Компетентнісний підхід, на думку Бухальської С. [4], у професійній медичній освіті спрямований не тільки на професійну діяльність, але й на поведінку, спілкування, формування особистісних якостей спеціаліста, прагнення до самоосвіти.

Компетентнісний підхід, виходячи із Національного освітнього глосарію [10], є ключовим методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу та за своєю сутністю є студенторієнтованим. Експерти Ради Європи вказують на цілу низку компетенцій, якими повинен оволодіти випускник вищого навчального закладу: соціальні, комунікаційні, інформаційні, навчальні. Навчальні компетенції визначають необхідність освіти впродовж усього життя і лежать в основі безперервної професійної освіти, що особливо важливо для фахівців медичної сфери, покладені в основу кваліфікації випускника, відображені в освітньо-кваліфікаційній характеристиці (ОКХ), що визначає готовність до майбутньої професійної діяльності [6].

Забезпечення компетентнісного підходу потребує системи методично оформленого навчального матеріалу. Важливим при цьому є визначення мети і змісту навчання; забезпечення умов для реалізації освітнього процесу; створення ефективної організації навчання та нових технологій навчання [6]. Застосування системного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходу до підготовки майбутнього медика є важливою складовою в організації освітнього процесу. Такий підхід зумовлює необхідність побудови навчального процесу як активної навчально-пізнавальної діяльності студента [9].

Експерти ради Європи вказують на ключові компетенції, які повинні набути сучасні випускники вищих навчальних закладів професійної освіти [4]: соціальні, комунікативні, міжкультурні, інформаційні, навчальні. Отже, орієнтовний перелік базових компетенцій, якими повинен володіти випускник вищого медичного закладу: комунікативність, адаптовність, мобільність, зібраність, колегіальність, самостійність, відповідальність, толерантність, самосвідомість, самооцінка, конкурентноспроможність. Педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу визначається оцінкою якості знань студентів з окремих дисциплін, рівнем їх вихованості, сформованістю ціннісних життєвих орієнтирів.

Ключовим у сучасній вищій медичній освіті є формування особистості майбутнього фахівця з новим світоглядом та мисленням, що дозволить йому гнучко, оперативно реагувати на запити суспільства та успішно конкурувати з іншими фахівцями на ринку праці. Саме тому на шляху до євроінтеграції актуальними є всебічне переосмислення підходів щодо модернізації вищої медичної освіти, яке ґрунтується на компетентнісних засадах.

У нових стандартах вищої медичної освіти в галузі

знань "Охорони здоров'я" поряд із загальною характеристикою, обсягом кредитів ECTS, для здобуття відповідного ступеня вищої освіти зазначається перелік компетентностей фахівця, які мають бути сформовані в результаті здобуття відповідного освітньо-професійного рівня згідно національної рамки кваліфікації і відображати погляд замовника (роботодавця) на освітню і професійну підготовку потенційного працівника [19]. Стандарти містять вимоги, що регулюють професійну діяльність лікарів, перелік нормативних документів підготовки майбутніх фахівців, форми їх атестації та вимоги до активної системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Все вище зазначене передбачає зміну підходів до викладання та навчання студентів, формування в них компетентностей, що в свою чергу передбачає застосування нового підходу до процесу проектування навчальних занять, обґрунтування та добір освітніх інструментів формування компетентностей та критеріїв їх оцінювання.

На Всесвітньому економічному форумі у Давосі (2016 рік) роботодавцями були озвучені десять професійних навичок, які будуть актуальні через 5 років [19]: комплексне багаторівневе бачення проблеми; критичне мислення; креативність; вміння управляти людьми, мотивувати їх; взаємодіяти з людьми; емоційний інтелект; клієнторієнтованість; вміння вести переговори; гнучкість розуму.

У сьогоднішніх умовах пріоритетом сучасної медичної освіти має стати особистість студента-медика, який перебуває у постійному професійному та особистісному становленні, одним із завдань є навчити його вчитися, працювати, жити [14].

І саме тому є необхідність осучаснення психологічно-педагогічної підготовки науково-педагогічних працівників вищих медичних навчальних закладів або факультетів. Основними рисами такої підготовки є вимоги суспільства, які обумовили підхід до альтернативної освіти, основними параметрами якої виступають: міждисциплінарний підхід до організації навчання, інноваційний характер змісту і методів навчання, формування у випускників здатності до клінічного і практичного мислення, здатності бачити проблему комплексно, багаторівнево, здатності взаємодіяти, управляти людьми та технологіями, формування власної точки зору для прийняття рішень.

Виходячи з цього, завданням науково-педагогічних працівників вищих медичних навчальних закладів та факультетів є надання студентам системи інтегрованих фундаментальних та клінічних знань, вмінь, навичок, мислення з метою формування в них адаптаційних здатностей до професії лікаря. Методологічною основою вищої медичної освіти має бути компетентнісний підхід, при якому компетентність трактується як одна з важливих характеристик особистості, відповідності людини посаді, яку вона займає.

Упровадження компетентнісного підходу, як засобу

модернізації вищої медичної освіти зумовлює визначення конкретного переліку і змісту ключових компетенцій випускників вищих медичних навчальних закладів, які вказані в освітньо-кваліфікаційній характеристиці фахівця; висвітлення відповідності базових компетенцій із професійно орієнтованими дисциплінами; вибору змісту дисциплін, що забезпечують формування і розвиток компетентностей, розробки системи контролю за їх формуванням [6], теоретичний аналіз вищої медичної освіти.

Мета медичної освіти з точки зору компетентнісного підходу полягає в наступному: навчити вчитися або навчити вирішувати проблеми в сфері навчальної діяльності, в тому числі визначати мету пізнавальної діяльності; вибирати необхідні джерела інформації; знаходити оптимальні способи досягати поставленої мети; оцінювати отримані результати; організувати свою діяльність; співпрацювати з іншими студентами; навчити орієнтуватися у світі духовних цінностей; навчити вирішувати проблеми, пов'язані з реалізацією певних соціальних ролей (громадянина, члена сім'ї, тощо); вирішувати аналітичні проблеми (екологічні, політичні, міжкультурні).

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника вищого медичного навчального закладу узагальнює

зміст освіти, відображає цілі освітньої та професійної підготовки, визначає місце фахівця в структурі системи охорони здоров'я і вимоги до його професійної компетентності. Виходячи з цього вищим медичним навчальним закладам необхідно в певній мірі переглянути зміст науково-методичної роботи з педагогічними кадрами і при необхідності її оновити. Надати належну увагу проблемі формування змісту професійної (медичної) освіти на засадах компетентнісного підходу [4].

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Впровадження компетентнісного підходу у вищій медичній школі є одним із важливих та актуальних положень оновлення змісту вищої медичної освіти.

2. Професіоналізм, ділові якості, кар'єрне просування є підсумком роботи вищого навчального закладу у підготовці фахівців-медиків.

Перспективність компетентнісного підходу полягає в тому, що він дає можливість підготувати випускника до майбутньої професійної діяльності та потребує відповідну високу фахову, педагогічну компетентність викладача. При підготовці майбутніх фахівців медичної галузі необхідно вивчити потреби і запити роботодавців на фахівців в майбутній реформованій медицині.

Список літератури

1. Балусова О. В. Формування стратегічних напрямів діяльності вищих медичних навчальних закладів, спрямованих на удосконалення підготовки медичних кадрів / О.В.Балусова / Формування стратегічних напрямів діяльності вищих медичних закладів. - 2013. - № 12. - С. 4.
2. Бедь І. Компетентнісний підхід в процесі модернізації ВНЗ [Електронний ресурс] / І. Бедь, М. Артьомова // Український науковий журнал "Освіта регіону". - 2011. - Режим доступу до ресурсу: <http://social-science.com.ua/article/691>
3. Бібік Н.М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування/ Бібік Н.М. // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Бібліотека з освітньої політики; під заг. ред. О.В. Овчарук. - К.: К.І.С., 2004. - 112 с.
4. Бухальська С. Компетентнісний підхід. Теоретичний аналіз ключових дефініцій вищої медичної освіти [Електронний ресурс] / С. Бухальська. - Режим доступу до ресурсу: <http://www.stattionline.org.ua/redirect/106/19456-kompetentnisnij-pidxid-teoretichnij-analiz-klyuchovix-definicij-vishho%D1%97-medichno%D1%97-osviti.html.%97-osviti.html>
5. Гершунський Б.С. Концепція самореалізаційності в системі освіти / Б.С. Гершунський // Педагогіка. - 2003. - №10. - С. 3-7.
6. Драч І.І. Компетентнісний підхід як засіб модернізації змісту вищої освіти / І.І. Драч // Проблеми освіти. - 2008. - № 57. - С. 44-47.
7. Жадленко І. Компетентнісний підхід щодо професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів у вищій школі [Електронний ресурс] / І. Жадленко. - 2014. - Режим доступу до ресурсу: http://www.kspu.kr.ua/ua/ntmd/konferentsiy/2-mizhnarodna-internet-konferentsiya-2014/section-4-5-6/1287-kompetentnisnij-pidxid-schodo-profesijnogo-pidgotovki-majbutnix-vchiteliv-logopediv_u_vishnij-shkoli
8. Зязюн І.А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи / Зязюн І.А. // Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи: монографія. - К.: Глухів: РВВ ГАПУ, 2005. - С. 10-18.
9. Киричок В. А. Компетентнісний підхід до організації самостійної роботи студентів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів/ В.А. Киричок // Вісник післядипломної освіти. Серія: Педагогічні науки. - 2016. - Вип. 1. - С. 66-75.
10. Компетентнісний підхід у підготовці студентів-медиків. / Матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю "Актуальні питання якості медичної освіти" / М.М.Рожко, Г.М.Ерстєнюк, В.В. Капечук[та ін.] // Медична освіта. - 2016. - №2. - С. 102.
11. Кузьміна Н. В. Акмеологія: путі до досягнення вершин професіоналізму / Кузьміна Н.В. - М.: Рос. акад. Управління, 1993. - 73 с.
12. Литвинова О.І. Компетентнісний підхід в підготовці студентів вищих навчальних закладів як фактор росту конкурентноспроможності випускників / О.І. Литвинова, Т.А. Каркошина // Креативная экономика. - 2009. - № 10 (34). - С. 22-26.
13. Маркова А.К. Психологія професіоналізму / Маркова А.К. - М., 1996. - 308 с.
14. Нагорна Н. В. Формування у студентів понять компетентності й компетенцій / Н.В. Нагорна // Виховання і культура. - 2007. - № 1-2 (11-12). - С. 266-268.
15. Професійна освіта: словник / [уклад. С. І. Гончаренко та ін.]; за ред. Н. Г. Нічкало. - К., 2000. - 380 с.
16. Савченко О. П. Компетентнісний підхід у сучасній вищій школі [Електронний ресурс] / О. П. Савченко // Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. - 2010. - Режим доступу до ресурсу: <http://intellect-invest.org.ua/pedagog>

- editions_emagazine_pedagogical_science_vypuski_n3_2010_st_16/
17. Сисоева С. О. Формування психолого-педагогічної компетентності студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю // Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції: зб. матеріалів Міжн. наук.-практ. конф., 22-24 квітня, 2009 р., Київ - Житомир; за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. - К.: КІМ, 2009. - 800 с.
18. Словник іншомовних слів / [уклад. С.М. Морозов, Л.М. Шкарапула]. - К.: Наук. Думка, 2000. - 680с. - (Словники України)
19. Філоненко М.М. Методика викладання у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу: метод. рекомендації [для викладачів та здобувачів наукового ступеня доктора філософії (PhD) ВМ(Ф)НЗ України] /М.М. Філоненко - К.: "Центр учбової літератури", 2016. - 88 с.
20. Химинець В. Компетентісний підхід до професійного розвитку вчителя [Електронний ресурс] / В. Химинець - Режим доступу до ресурсу: <http://zaknppro.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>.
21. Хоменко К.П. Формування професійної компетентності майбутніх лікарів / К.П. Хоменко // Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького держ. пед. ун-ту ім. Григорія Сковороди. - 2015. - Дод.1 до Вип.36, Т. II(62). - С.321-330.

Шинкарук-Диковицька М.М., Побережная Г.М., Федик Т.В., Ковальчук Л.А.
КОМПЕТЕНТНОСТНИЙ ПОДХІД І ФОРМУВАННЯ КЛЮЧЕВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТІВ ВИСШИХ УЧЕБНИХ МЕДИЦИНСКИХ ЗАВЕДЕНЬ

Резюме. Базируясь на данных научных публикаций, в статье проанализированы понятия "компетентность", "профессиональная компетентность", "педагогическая компетентность", определена суть понятия "компетентностный подход", "компетентность". Рассмотрены ключевые и базовые компетенции, которые должны освоить выпускники высших медицинских учебных заведений. Указана актуальность и необходимость введения компетентностного подхода в работе высших медицинских учебных заведений.

Ключевые слова: компетентностный подход, компетентность, общая компетентность, профессиональная компетентность, педагогическая компетентность, непрерывное медицинское образование.

Shinkaruk-Dykovytska M.M., Poberezhna G.M., Fedyk T.V., Kovalchuk L.O.
COMPETENCE APPROACH AND FORMATION OF KEY COMPETENCIES IN PREPARATION OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATIONAL MEDICAL INSTITUTIONS

Summary. Based on the data of scientific publications, the article analyzes the concepts of "competence", "professional competence", "pedagogical competence", the essence of the concept of "competence approach", "competence" is defined. The key and basic competences, which graduates of higher medical educational institution should master are considered. The urgency and necessity of introduction of the competence approach in work of the higher medical educational institutions is indicated.

Keywords: competence approach, competence, general competence, professional competence, pedagogical competence, continuous medical education.

Рецензент - д.мед.н., доц. Барило О. С.

Стаття надійшла до редакції 12.12.2016р.

Шинкарук-Диковицька Марія Михайлівна - д.мед.н., доц., зав. кафедри терапевтичної стоматології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; m.dykovytska@gmail.com

Побережна Галина Михайлівна - к.мед.н., асистент кафедри терапевтичної стоматології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; victoriagalina29@mail.ru

Федик Тетяня Валеріївна - асистент кафедри терапевтичної стоматології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; julia.fedyk.1@gmail.com

Ковальчук Ліна Олександрівна - к.мед.н., доц. кафедри терапевтичної стоматології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; +38(067)2714968

© Собкова Ж.В., Францішко А.А., Філоненко Г.В., Росада М.О., Міхійєнкова А.І.

УДК: 579.25:582.28

Собкова Ж.В.¹, Францішко А.А.¹, Філоненко Г.В.², Росада М.О.³, Міхійєнкова А.І.³

¹Національний військово-медичний клінічний центр "Головний військовий клінічний госпіталь" (вул. Госпітальна, 16, м. Київ, Україна, 02000), ²НМАПО ім. П.Л. Шупика, кафедра мікробіології і епідеміології (вул. Дорогожицька, 9, м. Київ, Україна, 04112), ³ДУ"Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України" (вул. Попудренка, 50, м. Київ, Україна, 02094)

РОЗРОБКА ТА ВИКОРИСТАННЯ МОДИФІКОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА САБУРО ДЛЯ ВИДІЛЕННЯ ШТАМІВ CANDIDA З БІОЛОГІЧНОГО МАТЕРІАЛУ ВІД ХВОРИХ

Резюме. Посів біологічного матеріалу від хворих з відділень багатопрофільного стаціонару на наявність клінічно значущих дріжджів на традиційне середовище Сабуро часто призводить до хибно-негативних результатів. На модифікованому нами середовищі Сабуро, доповненому дріжджовим екстрактом, було отримано на 10,8% ізолятів дріжджів більше, ніж на класичному середовищі Сабуро. Застосування модифікованого середовища Сабуро також дозволяє суттєво прискорити (на 1-2 доби) процес ідентифікації дріжджів.

Ключові слова: кандидоз, дріжджі *Candida species*, ізолят, середовище Сабуро.